

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Gwynedd y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Gwynedd wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Gwynedd felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Gwynedd ar 13 Hydref 2010, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt: (kenrobinson@gwynedd.gov.uk) 01286 679888

Enw (Clerc CYSAG): Ken Robinson.

Cyfeiriad: Swyddfa Addysg Ardal Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: **Abercaseg**

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Mae datblygiad ysbrydol, personol, cymdeithasol a moesol y disgyblion yn rhagorol gyda'r ymddiriedolaeth o'r agweddau yma o fewn gweithgareddau dosbarth a gwasanaethau ysgol yn cyfrannu at hyn.
- Mae'r ysgol yn gymuned glos sy'n hyrwyddo cyfle cyfartal i bawb ymhob agwedd o fywyd ysgol ac o fewn y gymuned ehangach. Caiff y plant eu meithrin i feddu ar werthoedd megis pryder neu gonsym am eraill, parch a gofal, a'u hannog i gymryd cyfrifoldebau drwy ein cynlluniau a'n gweithgareddau dyddiol.
- Trwy wasanaethau ysgol, gweithgareddau dosbarth a sesiynau 'amser cylch' caiff y plant eu meithrin i fod yn gyfeillgar â'i gilydd mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol. Maent hefyd yn gofalu am ei gilydd ac yn barod i drafod teimladau, ynghyd â deall sut y gall ymateb yn briodol i rai sefyllfaoedd osgoi achosion o wrthdaro. Mae bron pawb ohonynt yn cyd-dynnu'n rhagorol â'r athrawon ac aelodau eraill o'r staff ac maent yn dangos parch hefyd tuag at adeilad ac adnoddau'r ysgol. Mae'r disgyblion yn arbennig o gwrtais hefo ymwelwyr yn yr ysgol a phan fyddent yn mynd ar ymweliadau byddent bob amser yn dangos cwrteisi at eraill ac yn ymddwyn yn rhagorol.

Materion i gael sylw

Rhagorol	√	Da		Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	---	-----------	--	----------------	--	-------------------	--

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Mae'r pwyslais amlwg a roddir ar addysgu am grefyddau a moesoldeb yn paratoi'r disgyblion yn dda iawn ar gyfer dod yn aelodau cyfrifol o'r gymuned.
- Cyfoethogir profiadau plant drwy gyfuniad da o ymwelwyr yn ymweld â'r ysgol ee. y ficer, cynrychiolwyr o elusennau amrywiol ac ymweliadau amrywiol sy'n arwain at ddarparu gweithgareddau dysgu cyfoethog a chryfhau eu dealltwriaeth o rolau a phwysigrwydd gwahanol unigolion o fewn y gymdeithas.
- Mae gan yr ysgol bethynas dda iawn gydag asiantaethau a sefydliadau allanol. Mae'r cyd-weithio gydag elusennau megis Antur Waunfawr, UNICEF, Masnach Deg, Operation Christmas Child a Thŷ Gobaith yn datblygu dealltwriaeth a goddefgarwch y dysgwyr. Mae'r ysgol wedi creu cyswllt, drwy'r Cyngor Prydeinig, ag ysgol yn Delhi ac ysgol yn Uganda gyda phrosiectau/themau ysgol gyfan wedi eu dilyn ar y gwledydd gyda'r plant yn dod yn ymwybodol o grefyddau eraill.
- Caiff agweddau dyngarol eu meithrin yn y plant drwy wasanaethau a phrosiectau hyrwyddo ac mae'r ysgol wedi hachredu yn 'Ysgol Fasnach Deg'. Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r plant, drwy nifer o weithgareddau, wedi casglu arian sylweddol tuag at achosion dyngarol o'u dewis.
- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygiad ysbrydol y disgyblion yn dda. Mae'n gwasanaethau a chefnogol i'n gwasanaethau a chyfnodau cyd-addoli ac mae'r plant yn cyfrannu'n effeithiol trwy drafod cwestiynau sydd yn ymwneud â moesoldeb ac mae eu dealltwriaeth a'u gwybodaeth o arferion a storïau Cristnogol a'u gwybodaeth am greddoau neu grefyddau eraill yn datblygu'n dda.
- Mae'r cynllun ABACh ynghyd â'r amser cylch a chyfnodau cyd-addoli a gwasanaethau yn arwain at ethos goddefgar, parch at eraill, cydraddoldeb a gwerthfawrogiad o amrywiaeth.

Materion i gael sylw							
Rhagorol	√	Da		Digonol		Anfoddhaol	

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy					
<p>Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)</p> <p>Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd Cynhelir gwasanaeth ysgol ddwy waith yr wythnos a gwasanaethau dosbarth dair gwaith ynghyd â cyfnod wythnosol o canu emynau a chaneuon crefyddol. Bydd y ficer yn cynnal gwasanaethau yn yr ysgol yn fisol gyda'r plant hefyd yn mynychu gwasanaethau yn yr eglwys a'r capel lleol.</p>							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Rhagorol	√	Da		Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: *SHThomas* (Pennaeth)

Dyddiad: 11/9/12